

ТОШКЕНТ

O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI
MILLIY KITOB PALATASI
INV. M.

Газета 1966 йил 1 июлдан
чиқа бошлаган

Шаҳар ижтимоий-
сиёсий газетаси

ОҚШОМИ

№ 21 (9.059)

1998 йил

23 февраль, душанба

Сотувда ЭРКИН нархда

ҲАМКОРЛИК РИШТАЛАРИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАНАДИ

КИЕВ, 20 февраль. Ўзбекистон Президенти И.Каримов кеча Украина Верховна Радаси — мамлакат парламенти раиси А.Мороз билан учрашди. Парламент раиси олий мартабали меҳмонни қонун чиқарувчи олий вакиллик органининг иш фаолияти билан таништирди. Учрашувда парламентлараро алоқаларни ривожлантириш ҳар икки мамлакат учун ҳам бирдек наф келтириши таъкидланди.

Бугун Ўзбекистон ва Украина давлат байроқлари билан безатилган Мариинск саройида Президент Ислон Каримовни расмий қузатиш маросими бўлди. Фахрий қоровул саф тортди. Икки мамлакат давлат мадҳиялари янгради.

Президент И.Каримов Украина Президенти Л.Кучма ҳамроҳлигида Днепропетровск шахрига жўна кетди.

Днепропетровск вилояти Украина иқтисодий салоҳиятида салмоқли ўрин тутади. Вилоятда саноат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқариш, яхши йўлга қўйилган.

Давлатимиз раҳбари Днепропетровск шахридаги ўзининг космик ракета ва бошқа маҳсулотлари билан машҳур «Жанубий машинасозлик заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси фаолияти билан танишди. Мутахассислар билан суҳбатлашди. Вилоят раҳбарлари билан учрашувда Ўзбекистон корхоналари билан ҳамкорликни кенгайтириш масалалари муҳокама этилди.

Шу билан Президент Ислон Каримовнинг Украинага расмий ташрифи низоҳасига етди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Президенти Ислон Каримов бу ерда Леонид Кучма ва Днепропетровск маъмурияти раҳбарлари билан самимий хайрлашиб, шундан сўнг Тошкентга йўл олди.

Тошкент аэропортида давлатимиз раҳбарини Олий Мажлис раиси Эркин Халилов, Бош вазир Утқир Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков, Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Саноат

«КЕЙС» ТРАКТОРЛАРИ

Мамлакатимизда қишлоқ хўжалигини ислоҳ қилишга қатъия аҳамият берилмоқда. Албатта, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ошириш учун ислохотларни чуқурлаштириш зарурлиги бугунги давр талабига айланди. Бунинг учун эса биринчи навбатда замонавий техника ҳам жуда зарур. Бу борада «Тошкент трактор заводи» давлат акционерлик уюшмасида ибратли ишлар амалга оширилмоқда.

Тракторсозлар бугунги кунда қишлоқ хўжалик техникасини яратиш бўйича жаҳонга машҳур Американинг «Кейс корпорейшн» фирмаси билан ҳамкорликда замонавий, жаҳон андозалари даражасига жавоб бера оладиган тракторларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйдилар.

Яқинда корхонада 130 от кучига эга бўлган «Кейс» тракторлари ишлаб чиқарила бошланди.

— 130 от кучига эга бўлган «Кейс» тракторлари қишлоқ хўжалиги учун зарур техника воситасидир, — дейди корхона директорининг ўринбосари А. Йўлдошев. — Корхонамиз деҳқоннинг оғирини енгил қиладиган бундай техникани Америка билан ҳамкорликда ойига 300 тадан ишлаб чиқармоқда.

Шунингдек, корхонада тракторларга механизмлар тайёрлаш ҳам йўлга қўйилди. Тракторсозлар жорий йилда ўз имкониятларини ишга солиб, деҳқонларнинг замонавий техникага бўлган талаби йўлида куч-гайрат сарфлаш ниятида тер тўкишмоқда.

Шоҳида БОБОЕВА.

ҚИШКИ ОЛИМПИАДА ЯКУНЛАНДИ

КЕЧА

Япониянинг Нагано шаҳрида 18-қишки Олимпиада ўйинларининг тантанали ёпилиш маросими бўлиб ўтди.

16 кун давомида жаҳондаги 72 мамлакат спортчилари Қишки Олимпиада мусобақалари жадвалига киритилган спортнинг 70 га яқин тури бўйича кескин ва муросасиз кураш олиб бордилар.

Ана шу беллашувлар якуни бўйича умумжамоа ҳисобида Германия терма командаси биринчи, норвегияликлар иккинчи ва россияликлар учинчи ўринни олдилар.

Қишки олимпиада ўйинлари ёпилиши олдидан шайбали хоккей бўйича Чехия ва Россия терма жамоалари ўртасидаги финал учрашувда чехияликлар томонидан киритилган ягона шайба ўйин тақдирини ҳал қилди. Чехия хоккейчилари тарихда биринчи марта Олимпиада чемпиони унвонини қўлга киритдилар.

18-қишки Олимпиада ўйинларида Ўзбекистоннинг 5 нафар спортчиси ҳам иштирок этди.

Навбатдаги йиғилиш тугаб, ҳамма ўз топшириғи бўйича ишга киришди. Тунги сменадагиларга эса қаерда, қайси ишни давом эттириш лозимлиги ҳақида кўрсатма беришди.

Буюк Ипак йўли билан Файзулла Хўжаев кўчаси кесишган жойда бунёд этилаётган автомобиль йўлида бугунги кунда иш жуда қизгин. «7-Кўприк қурилиш» трестининг барча худудларидаги ходимларининг эътибори шу ерга қаратилган. Йўлнинг узунлиги, яъни ер ости қисмидаги масофа 600 метр. Жами таъмирланаётган йўл эса 3500 метрдир.

Йўлнинг ҳар томонлама кенгайиши туфайли бу ерда истикомат қилаётган аҳолининг бир мунча қисми кўчирилди. Аҳолини уй-жой билан таъминлаш ва уларни қўчириш масаласида Й. Охунбоев номли 16-махалла раисаси Ҳалима Маҳмудова кўйидагиларни гапириб берди:

— Маҳалла ўртасидан ўтган йўл кенгайтирилиши ҳақидаги хабарни эшитганимизда 1997 йилнинг июнь-июль ойлари эди. Биз аввалига туман ҳокимлиги билан тушунтириш ишлари олиб бордик. Ўғраниб чиқишимиз натижасида 250 хонадон қўчирилиши лозим деб топилди ва тезлик билан бунинг тадбири қўрилди. Шаҳар ҳокимлиги томонидан Миробод, Корасарой, Қоратосқ ва «Марказ — 15» даҳаларидан тайёр қуриб битказилган уйлاردан жой ажратилди. Яшаб турган аҳоли ўртасида ногиронлар, қариялар, ёлғиз қарияларга алоҳида эътибор қаратилди. Асосий қўчириш август ойидан бошланди. Қўчириш жараёнида миллияни капитани Раҳмат Шомуродов, туман таъмирлаш-қурилиш бошқармаси раҳбари Вадик Озеров ва унинг ишчилари аҳолига яқиндан ёрдам беришди.

Маҳалламиз худудидида шундай қўрқам йўл қурилатган эканми, демек биз ҳам ана шу йўлсозларга камарбаста бўлмоғимиз шарт.

Ҳалима опа билан суҳбатимиз тугагач, йўлсозлар ҳузурига ўтдик. Бу ердаги ишларни кўриб, ҳайратга тушдик. Дастлабки суҳбатдошимиз 13-кўприк қурилиш отряди бош муҳандиси Альберт Сафиулин бўлди.

— Атрофдаги аҳоли қўчирилиб эски уй-жойлар бузиб бўлингандан кейин, октябрь ойидан бошлаб асосий ишга киришдик, — дейди у. — Биринчи кунданок иш уч сменада ташкил этилди. 1500 нафардан зиёд ишчи ишга жалб этилди. Йўлнинг бош пуд-

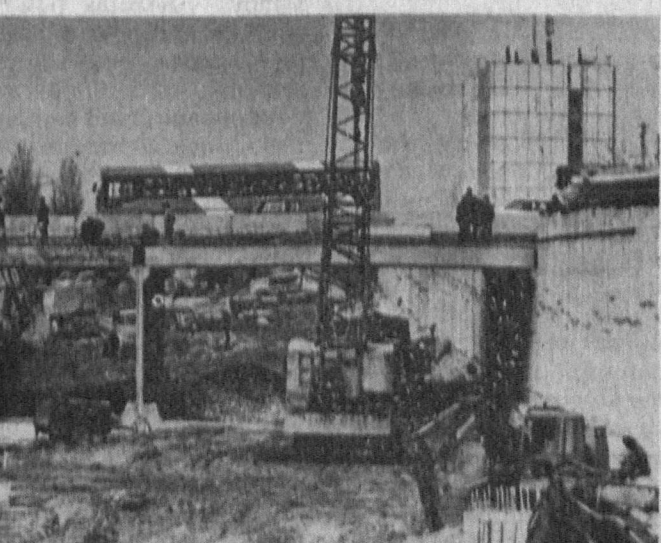
Қурилиш

НАВРЎЗ БАЙРАМИГА ЙЎЛСОЗЛАР АРМУҒОНИ

СУРАТЛИ ЛАВҲА

ратчилари — «7-Кўприкқурилиш» ҳамда «Шаҳарйўлқурилиш» таъмирлаш» трестларидир. Ёрдамчи пудратчилар исосиклик ва сув хўжалиги, газ, электр қуввати, юкори вольтли кабелсозлар ирригация шохобчалари мутахассисларидир. Уларнинг ёрдами туфайли тоннел-кўприкни қазиб жараёнидаги муаммолар ҳал бўлаётди. Қазиб чиқаришга тўғри келган тупроқларни эса «Тошшаҳарюктранспорт» хайдовчилари томонидан керакли жойларга ташиб боришмоқда.

лай бўлиши учун ҳаракат тўхтатилмаган ҳолда Буюк Ипак йўлида хавфсизлиқни таъминлаш борасида ДАН ходимлари,

Мирзо Улугбек тумани ҳокимлиги бизга яқиндан ёрдам беришга тайёр. Уzunлиги 3,5 километр келадиган бу автойўли Наврўз байрамигача, қуриб битказишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Альберт билан суҳбатлашиб бўлгач яна қурилиш жараёни билан танишишга киришдик. Бу ердаги озиқ-овқат ва хўжалик моллари дўкони сақлаб қолинибди. «Нон неъмат» кичик корхонаси ва фирма дўконидаги раҳбар эса аввалгидек жадвал иш юритишмоқда. Фақат Буюк Ипак йўли қўчасининг чап томонидида меҳмонхона қурилиши ҳам бошлаб юборилибди. Бу ердаги бунёдкорлик ишларини 159-қурилиш трестига қарашли 22-қурилиш бошқармаси олиб бормоқда. Бино асосан пишган гиштдан иборат бўлиб, унинг лойиҳаси ҳам антиқа. Лойиҳани «Тошгипрогор» лойиҳачиси Рустам Искандаров яратган. Бинони тиклаш ишида Ринат Ширшеев бошчилигидаги комплекс бригада ҳамда гишт терувчилар ака-ука Зоҳидовларнинг ҳиссаси алоҳидадир. Айни вақтда бу ерда 32 нафар қурувчи жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқда.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, тез кунларда Буюк Ипак йўли, Ф. Хўжаев, Абдуллаев кўчаларидан то айланма йўлга қаратилган оралик ўзига хос чиройга эга бўлади.

Гулзода МАМБЕТОВА.
СУРАТЛАРДА: кўприк қурилиши майдонидан лавҳалар: (юқорида) 159-трестнинг 22-қурилиш бошқармаси бунёдкорлари (чапдан) бригада етакчиси Шокир Хасанов, ишбоши Андрей Кудрия, ишчи Мақсуд Муслимов, бригада етакчиси Ринат Ширшеев; (ўртада) 13-кўприк қурилиши бошқармаси ишчилари — Рашид Хайруллин, Юрий Шнадринцев, Мусо Ашуров; (пастда) йўл кўприк қурилишида.

Рустам Шарипов
олган суратлар.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Фарғонада ўтган куни ҳашар ўтказилди. Меҳнат жамоалари бу кун ишлаб тошган маблагларини Аҳмад ал-Фарғонийнинг 1200 йиллик юбилейи ҳам-фармасига ўтказадиган бўлдилар.

● Сарийосе туманида 20 минг тонна пахта қайта ишлайдиган завод фойдаланишга топширилди.

● «Андижон-Бобур» ҳиссдорлик жамияти негизда ташкил этилган Ўзбекистон — Германия қўшма корхонасида ип-йигирув ишлаб чиқариши чикитларини қайта ишлаш йўлга қўйилди.

● Фарҳод гидроэлектростанцияси ишга туширилганлигига ярим аср бўлди. Ана шу давр мобайнида бу ерда 30 миллиард киловатт-соатдан кўпроқ арзон электр энергияси ҳосил қилинди.

● «Бухороагрошарвис» ҳиссдорлик жамиятининг таъмирлаш корхонасида плёнка остида етиштирилаётган чигит сеялкалари ва кенг қамровли чизеллар тайёрлаш йўлга қўйилди.

● Тошкент Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Буюк Британия, Германия ва Голландия ўқув юртли консорциуми — «Фонтус» халқаро компанияси билан биргаликда республикада таълим тизимини ислоҳ қилишга бағишланган семинар ўтказди. Унда Европа Иттифоқи Комиссиясининг «ТА-СИС» дастури доирасида қиймати 1,5 миллион экюно ташкил этадиган, икки йилга мўлжалланган халқаро лойиҳани амалга ошириш чора-тадбирлари муҳокама этилди.

● Ангор туманида «Алломиш» дostonининг 1000 йиллигига бағишлаб «Алломиш» гузари қурилишига киришилди.

● «Шарк» нашриёт-матбаа концерни Хиванинг 2500 йиллигига бағишлаб ўзининг «Шарк-Хива» дўконини очди. Бу ерда турли матбаа маҳсулотлари билан бир қаторда хивалик усталар томонидан ясалган мусиқа асбоблари, сопол буюмлар, миллий либослар ва турли совға-саломлар сотилмоқда.

● Фарғона давлат университетидеда нотиклик мактаби иш бошлади. Жамоатчилик асосида ишлайдиган бу мактабда тарбия ва таълиқот ишларини олиб боришга иштирокманд талабалар нотиклик санъати асослари билан танишмоқдалар.

ЖАҲОНДА

● Бугун АҚШ ва Буюк Британия томонидан Ироққа эълон қилинган қатъий талаб — ультиматум муддати тугади. Кеча БМТ Бош котиби Кофи Аннан Бағдодда Ироқ Президенти Саддам Хусайн билан музокара олиб борди. Унинг якунида Ироқ томонидан турт талаби — БМТ махсус гуруҳи таркибидида Хавфсизлик Кенгаши барча вакиллари бўлиши, бу гуруҳ Ироқдаги иншоотларни олти ой муддат ичида текширишни тугаллаши, Ироқ ўз давлатига тааллуқли масалалар муҳокама этилаётганда БМТнинг барча мажлиси ва анжуманларида иштирок этиши, озиқ-овқат хариш қилиш учун Ироққа чет элларга сотишга рухсат берилган нефть микдори хозирги даражада сақлаб қолиниши талаблари эълон қилинди. БМТ Бош котиби Кофи Аннан Ироқнинг бу талабларига қарамасдан унинг Бағдоддаги му-

зокаралари Ироқ можаросини тинч йўл билан ҳал қилишга имкон борлиги тўғрисида баёнот берди.

● Грузиянинг собиқ президенти Звиад Гамсахурдиянинг қуролли тарафдорлари мана 5 кундан бери бу мамлакатнинг Зугдиди шаҳридан 20 километр наридаги қишлоқда БМТ ходимларини гаровга ушлаб турибдилар. Уларнинг Грузиянинг хозирги Президенти Эдуард Шеварднадзега суиқасд бўйича қамоққа олинганларни озод этиш, Президент билан бевосита музокара олиб бориш, шунингдек Россия қўшинларини Грузиядан олиб чиқиб кетиш талаблари маъмурият томонидан рад этилмоқда. Эдуард Шеварднадзе фақат гаровга олинганлар озод қилингандан сўнг собиқ президент тарафдорлари билан музокара олиб боришга тайёрлигини билдирди.

● Бугун Озарбайжон Президенти Хайдар Алиевнинг Японияга расмий ташрифи бошланди. Унинг давомида икки давлат ўртасида асосан савдо-иқтисодий алоқаларни ривожлантириш муҳокама этилди.

● Лондонда Фарбнинг тараққий этган етти мамлаката ва Россия молия вазирларининг икки кунлик анжумани бўлиб ўтди. Унда ушбу давлатларда иқтисодий ўсиш ва меҳнатга лаёқатли аҳолини иш билан таъминлаш масалалари билан бир қаторда яқинда Осиёда рўй берган молиявий танглик салбий оқибатларини бартараф этиш чора-тадбирлари ҳам қўриб чиқилди.

● Познань шаҳрида ўтган куни Германия канцлери ва Польша, Франция Президентлари учрашуви бўлиб ўтди. Унда Польшанинг Европа Иттифоқига ва НАТОга аъзо бўлиб кириши масаласи, шунингдек, Ироқдаги танглик қўриб чиқилди.

● НАТОга аъзо 16 мамлакат ҳамда Босния ва Герцеговинада тинчликни сақлашда иштирок этаётган 20 мамлакат вакиллари собиқ Югославиянинг бу худудда тинчликни сақлаш қўчаларининг бўлиш муддатини шу йилнинг сентябрь ойигача узайтиришга қарор қилдилар. Ана шу муддатгача Босния ва Герцеговинада маҳаллий ҳокимият идораларига сайловлар ўтказилиши лозим.

● Чеченистон Президенти Аслан Масхадов республикада митинглар, намойишлар ва иш ташлашлар ўтказиш ман этиладиган фармон чикарди. Бу сўнгги пайтда Чеченистондаги вазиятни бекарор қилишга уринаётган дала командири Салман Радиев ва унинг тарафдорларига қаратилган чора, деб баҳоланмоқда.

● Хиндистоннинг Калькутта шаҳрида бўлиб ўтган, муқофоти 300 минг АҚШ доллари тикилган халқаро шахмат турнирида ўзбекистонлик гроссмейстер Александр Неашев биринчи ўринни олди. У ҳатто жаҳонда машҳур инглиз гроссмейстери Найжел Шортни ҳам ортда қолдирди.

Ҳамкорлик

ЯНА БИР ДЎСТЛИК ЖАМИЯТИ

Пойтахтимизда Ўзбекистон — Словакия дўстлик жамиятининг таъсис мажлиси бўлиб ўтди.

Бу икки мамлакатлар ўртасидаги дўстлик ришталари янада юксалиб бормоқда. Мазкур йиғилишда турли соҳаларда мавжуд ҳамкорлик алоқаларини ривожлантириш, уни янада кенгайтириш масалалари қўриб чиқилди.

Мажлисида кенг жамоатчилик вакиллари иштирок этдилар. Унда пахта маҳсулотларини стандартлаш ва сертификатлаш сифат бошқармасининг бошлиғи Раҳим Бүриев жамият раиси этиб сайланди.

Йиғилишда Словакия Республикасининг Ўзбекистондаги муваққат ишлар вакили жаноб Л. Манчешек қатнашди.

Гулзал ХОЛИҚОВА.

Бир кунни Хайрулла газетда америкалик бир фермер ҳақида, унинг амалга ошираётган ишлари ҳақида ўқиди, болаликдаги орзуси яна ярқ этди. Ўзининг асли қасби иқтисодчи бўганилиги учун бир неча кунлар мобайнида хомчўт қилди. Кейин бу ҳақда турмуш ўртоғи Матлубага «дард»ини тўқиб солди. Аввалига «Бир иш чиқармикан» деб иккиланган Матлуба ҳам Хайруланинг пухта ўйланган режаларини эшитиб, ёрдамга тайёрлигини билдирди.

Мулкадор

ЯШАШДАН МАҚСАД

Собир Раҳимов тумани ҳокимлиги ҳам оила ташаббусини маъқуллади. Уларга уйлари орақсидидаги бир гектарга яқин ташландик ер расмийлаштирилиб берилди.

Хайруланинг ташландик ерни ўзлаштириб картошка, пияз, помидор, бодринг, ҳаттоки қовун-тарвуз ҳам эканини кўрган маҳалладаги баъзи бир кимсалар «Шаҳар шароитида бу экинлар ҳосил берармиди?» деб лаб буришди. Лекин Хайрулла аҳдида қатъий турди. Ўйиллари Умид, Уйғун, Ойбек ва Тўйғунлар билан биргаликда тинимсиз ишладди. «Ерга берсанг — ер сенга беради» деганлари беҳиз эмас экан. Унинг бир йилда уч марта ҳосил етиштираётганини кўрган боғи кимсалар лаб тийлаб қолишди...

Дастлабки ҳосилдорлик фойдасига сигир, қўй, товуқ ва қурқалар сотиб олинди, чунки улар учун емиш ҳам тайёр эди. Бирин-кетин молхона ва товуқхоналар қурилди. Улардан келган даромад ҳисобига «Чигатой — Октепа» маҳалласида тикувчилик цехи очилиб, унга ишлаш учун бир неча аёл жалб этилди. Цех хориж ускуналари асосида жихозланди. Цехда тайёрланган замонавий кийим-кечаклар дарҳол ўз харидорини топди. Россиядан келтирилган дастхоналар асосида нон, макарон ҳамда писта ёғи каби маҳсулотлар ишлаб чиқарила бошланди. Уларни сотиш учун дўкон қурилди. Секунда ишчилар сони ҳам орта борди. Тажриба алмашиш учун хорижий мамлакатларга сафарлар бошланди. Хайрулла Мўминов ҳар сафар чет элдан қуруқ қайтмади — ишлаб чиқаришга жорий этиш учун янги-янги технологиялар келтирди.

Бир қараганда, ишлар юришиб, фойда ўз-ўзидан келаётгандай туюлса-да, унинг замирида сермахкақат меҳнат, тўсик ва қийинчиликларни енгиб ўтишда мустаҳкам ирода мавжуд эди. «У шунча даромадчи қаердан оляпти, бу кетишда бутун маҳаллани эгаллаб олади», деб бир неча бор ариза ёзганлар ҳам бўлди.

Бошлаган ишнинг истиқболига ишонар эдим. Чунки бу ишни шунчаки, олди-сотди учун эмас, элга наф бериб, фарзандларим келажагини яратиш учун бошлагандим, — дейди Хайрулла ака. — Кейинги пайтда Республикамиз Президентини ишбилармон ва тadbиркорларга жуда катта имкониятларни яратиб берди. Бу қўлайликлардан оқилона фойдаланмоқдаман. Хоҳиш

ва истакдан ташқари қудрат, шунга мойил истеъдод ҳам бўлиши керак-да. Қолаверса, ҳам моддий, ҳам маънавий, ҳам руҳан шу нарсасига тайёр бўлиш шарт.

Биз Хайрулла ака билан суҳбатимиз давомида у кишининг ҳақиқий жонкуяр, ўз иши учун чинакам фидойи инсон эканлигининг гувоҳи бўлдик. Ҳозирда у ташкил этган тикувчилик цехи кенгайиб, маҳсулотлар тури ҳам ортган. Чунки, раҳбар нафақат ўзи, балки ишчиларни ҳам ўйлашга, изланишга чорламоқда.

Авалло фирмамизнинг номи ҳақида. Уни менга доимо бош ва маслаҳатгўй бўлган Карима опа-нинг номи билан атадим. Ёшлигимда шу опам мени доимо яхши ўқишга, меҳнатга ундар эдилар. Мана ҳозир ҳам ҳар кун шу номга кўзим тушиб гайратимга-гайрат қўйилади, — деди «Карима» хусусий фирмасининг раҳбари Хайрулла Мўминов.

«Элга хизмат — олий ҳиммат» дейди халқимиз. Биз ҳикоя қилаётган мулкдорнинг туман аҳли

соғлиғи ҳақида кўрсатаётган хизматлари ҳам эътиборга арзиғулик. Мисолларга мурожаат қилайлик. Мустақиллигимизнинг 5 йиллиги арафасида фирма қошида барча хизмат турларига эга бўлган шифохона фаолият бошлади. Ҳозир 35 нафар малакали шифокорлар беморларнинг дардларига малҳам бўлишмоқда. Шифохона энг замонавий тиббий анжомлар билан жиҳозланган бўлиб, қучур билим ва тажрибага эга терапевт, кардиолог, стоматолог, гинеколог, уролог, педиатрлар беморларга бир зумда ташхис қўядилар. Бу ерда муолажа, массаж хоналари, ҳаттоки қичик жаррохлик ишларини амалга ошириш хонаси ҳам мавжуд. Шифохона қошида эса докторхона ишлаб турибди. Бу ердан истаган дори-дармонларни топишнинг мумкин. Шифохонада нафақат пойтахтимиз, балки қўшни вилоятлардан келган беморлар ҳам дардларига малҳам топишмоқда.

Яқинда эса эркакларга хизмат кўрсатувчи сартарошхона (маҳал-

ладаги уруш фахрийларидан 19 нафари унинг хизматидан бепул фойдаланишадиларнинг ёнида аёллар салони ҳам иш бошлади. Маҳалла аҳлига қўлайлик яратиш мақсадида эса фирма биносидида Халқ банкнинг бўлими фаолият кўрсатмоқда. Маҳалла оқсоқоллари учун қуриб берилган шинамгина чойхона уларни мамнун этди.

Тадбиркор ўз фойдасини кўзлашдан олдин, — дейди фирма раҳбари, — қилаётган ишнинг келажаги борми, бундан халққа наф тегадими, шу ҳақда ҳам бош қотириши лозим. Мен тажриба ўрганиш мақсадида жуда кўплаб мамлакатларда бўлдим, уларнинг фаолиятдан ўз мамлакатим равнақи учун керакли томонларни ўргандим. Айнқиса, Америка, Голландия, Германия, Венгрия, Чехия, Туркия, Таиланд, Малайзия, Сингапур, Бирлашган Араб Амириклари давлатларида бўлганимда катта тажриба орттирдим.

Бугунги кунда фирмада маҳалланинг 80 га яқин фуқароси иш билан таъминланган, уларга бепул тушлик берилади, дам олиш хоналари, барча қўлайликларга эга ёғи ва қишки ошхона мавжуд. Маҳалла болалари учун эса компьютер ўйинлари хонаси хизмат кўрсатмоқда. Шунга ҳам айтиш лозимки, фирмани қоровуллар эмас, бино пештоқига ўрнатилган камералар қўриқлайди. Фирма хизматини тўла-тўқис бажарувчи иккита «Дамас» автомобили бор.

Хайрулла ака бизни фирма ҳужалиғига бошлар экан, мамнун кайфиятда бугун тонгда бузоқларнинг сони яна биттага кўпайганини, яқинда эса 3 та новосни сўйиб, гўштини ходимларга тарқатганини айтди.

Сигир, бузоқ ва қўйлар турган молхоналар ораста, товуқ ва қурқалар сақланадиган хоналар ҳам саранжом-саришта. Томорқа эса ҳайдалиб баҳорги экин экишга шайлаб қўйилган. Бир томонда қўрилиш ишлари давом этмоқда.

Тикув цехини кенгайтириш режамиз бор, — дейди у янги қурилишга қараб. — Хали ҳам ёшлигимда оруз қилганим — ўзим учун данғиллама иморат қурмадим, қўриб турганингиздек оддий уйда яшаб халққа нафи тегадиган биноларни бунёд этялман. Ҳаётдан эса кўп нарсаларни ўргандим ва ўз фаолиятимни аяқ-қўлга ҳожат йўқ. Шунга бир кўз олдингизга келтиринг-а, охириг мударатча бемалол юрган фуқароларнинг барчаси алмаштириш масаласида бизга мурожаат қилсалар қанчалик узун навбатлар юзага келади. Ҳозирги кунда эса ҳеч қандай навбатлар йўқ ва ушбу жараён унчалик кўп вақтни талаб этмайди. Зеро, паспортлар компьютер ёрдамида ёзилмоқда.

— Янги паспортнинг олиниши ҳозирги кунда қанчага тўшади?

— Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 4 октябрдаги Қарорига мувофиқ паспорт қиймати энг кам иш ҳақининг 30 фоизини ташкил этади. Бугунги кунда у 225 сўмдир. Унга суратларнинг қиймати ҳам қўшилади.

— Бизнинг янги паспорт олишни орқага суратдан айрим танишларимиз ҳам бор. Гўёки улар яна қандайдир алмаштирувлар бўлади, бошқа паспортлар жорий қилинади, деган гапларни эшитганимиз...

— Дарҳақиқат, шундай миш-мишлар тарқабди. Гап шундаки, паспортларнинг дастлабки туркуми бизнинг ҳукуматимиз буюртмасига қўра Германияда тайёрланган. Сўнг бизнинг «Госзнак»имиз ишга туширилиши билан паспортларни харид қилинган технологиялар бўйича ўзимизда тайёрлаб бошлади. Кўпчилик эндиликда паспортларни Германияда валюта тўлаб эмас, балки ўз мамлакатимизда тайёрлашимизни ту-

Паспорт — фуқаро шахсининг барча қирраларини намоён этадиган муҳим ҳужжатдир. Мустақил юртимизнинг ўз паспортлари жорий этилганига ҳам уч йил бўлди. Ҳўш, эски паспортларни янгисига алмаштириш жараёни қандай кечмоқда, деган ўринли саволнинг тўғрисида табиий. Бизнинг Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси паспорт бўлимининг бошлиғи Озод Аҳмедов билан суҳбатимиз ҳам ушбу жараёнинг қандай кечаётганини, визалар бериш тартиби ва бошқа масалалар ҳусусида бўлди.

— Озод Эргашевич, маълумки, 1995 йилдан бошлаб 2000 йилга қадар республикамизда эски нусхадаги паспортни янгисига алмаштириш ишлари амалга оширилмоқда. Айтингчи, ҳали паспортларни алмаштириб улгурмаган ҳамшаҳарларимиз кўпчилигини ташкил этадими?

— Ўзбекистон паспортни олиш имконияти бўлган барча кишилар уни олишга муваффақ бўлдилар. Менимча, даромадлари чекланган ва фуқароликлар ҳамда яшаш жойлари бўйича хали аниқ тўхтамга келмаган айрим шахсларгина бу ишни амалга оширмадилар. Биринчилар тўғрисида тўхталадиган бўлсак биз бу масалада туман ҳокимликлари, маҳалла йиғинлари, туман ижтимоий-таъминот бўлиmlари кўмағига умид қиламиз. Агар ёдингизда бўлса 1995—96 йилларда айнан улар ёрдамида кам таъминланганлар, пенсионерлар янги паспортлар олгандилар: кимлардир паспорт қийматини тўлашган бўл-

шуниб етмапти. Худди шу тахлит мана шундай миш-мишлар пайдо бўлди. Албатта, кишиларга бошқа ҳеч қандай алмаштиришлар бўлмаслигини тушунтириш керак.

— Бир марта биз, шохбекатда Россияга йўл олаётган йўловчиларнинг паспортни Россия фуқаролиғи қабул қилинганлиги тўғрисидаги муҳрнинг борлиғи юзасидан текшириш шартлигининг гувоҳи бўлгандик. Кўринишидан, бу Тошкентга келадиган барча хорижликларни рўйхатдан ўтказиш тўғрисида янги низоом билан боғлиқ бўлса керак. Бироқ гап шундаки, баъзи «хорижликлар» Тошкент пропискисига эга эдилар. Паспортни текшираётган киши нимагадир улар билан бошқа давлат фуқаролари бўлганликлари сабабли рўйхатдан ўттирилари лозимлиги тўғрисида гаплашганди. Ушунда менда унинг ҳақ эканлиғига шубҳа туғилди.

— Кўриниб турибдики, бу фуқаролик тўғрисидаги Қонунлар билан яхши таниш бўлмаган киши. Ўйлашимча, бундай ҳолатларга дуч келмаслик учун барча кишилар нафақат ушбу қонун билан таниш бўлишлари, балки уни пухта ўрганишлари лозим. Айтгандек, у катта нусхада босиб чиқарилган ва Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг фуқаролиғи тўғрисида» Қонуни бўлган рисолати деярли ҳар бир газета дўкончаси ёки китоб дўконидан сотиб олиш мумкин. Ўзбекистонда истиқомат қилаётган ва бошқа давлат фуқаролиғини қабул қилган кишилар фақат давлат органларидаги хизмат, қонунчилик органларида депутат сифатида кўтариш каби ҳуқуқлар юзасидангина чекланишлари мумкин. Бунда бизда қандайдир ўзига ҳос қонунлар мавжуд экан деб тушунилмаслиғи керак, албатта. Масалан, АҚШда Буюк Британия фуқароси полицияда хизмат қилиш ҳуқуқига эга эмасдир.

Яна шунга ҳам айтиш кераки, биз бошқа давлат фуқаролиғини қабул қилган кишига Ўзбекистон фуқароси паспортини бериш ҳуқуқига эга эмасмиз. Акс ҳолда биз Ўзбекистонда икки фуқаролик ман этилганлиги тўғрисидаги моддалар бор фуқаролик тўғрисидаги Қонуни бузган бўлаемиз.

— Маълумки, янги паспорт визалар қўйиладиган арақчаларга эга ва биз энди у орқали хорижга чиқишимиз мумкин. Бироқ, хизматни юзасидан хорижга тез-тез чиқиб турувчилар паспортдаги бундай арақчалар жуда тез тўлиб қолади. Нима, улар янги паспорт олишлари керакми?

— Худди шундай. Шунингдек, киши янги паспорт олиши жоиз бўлган бошқа ҳолатлар ҳам мавжуд. Умуман, паспортда учта муддат қўзда тутилган. У 16 ёшда-берилиб, 25 ёшгача амал қилади. 25 ёшда эса киши янги паспорт олиши керак ва унинг амал қилиш муддати 45 ёшгача давом этади. Юқорида айтиб ўтганимдек, янги Низомига қўра паспортга суратларни ёпиштириб қўйиш қўзда тутилмаган. 45 ёшда эса киши яна бир марта паспорт олади ва унинг амал қилиш муддати чегараланмайди. Ўшбу даврлар ўртасида сиз шунингдек, Ўзбекистон паспортларини олишингиз мумкин. Агарда визалар учун арақчалар тугаган бўлса, шунингдек, паспорт йўқолган, фамилия ўзгарган (турмушга қийин, ажрашми), миллат ўзгартирилганда (агарда ота-она ҳар хил миллатга мансуб бўлса, киши бир марта ўз миллатини ўзгартириши мумкин) ҳам янги паспорт олишингиз мумкин.

— Миллий паспортларнинг олиниши билан биз Ўзбекистоннинг тўла ҳуқуқли фуқаролари бўлиб қоламиз, ер шарининг қайси бурчагида бўлмайлик ўз мамлакатимиз ҳимояси ва ҳомийлигиде бўламиз. Кўпчилик учун бу факатгина керакли ҳужжатнинг олиниши эмас, балки сўз билан ифодалаб бўлмайдиган жуда улкан нарсасдир...

— Масалан, мен паспорт олганимизда чексиз фахр тўйгуларини туйдим. Ахир ўзингни тинчлик ва миллатлараро ҳамжиҳатлик ҳукми суратган мустақил, кўп миллатли давлатнинг фуқароси деб ҳис қилишингиз қувонарлидир.

Ёқутхон КАРИМОВА
ёзиб олди.

Ҳурматли «Оқшом» тахририяти! Пойтахтимизнинг обод ва озода бўлиши ҳусусидаги шаҳар фаолларининг барча тошкентликларга мурожаатини ўқиб ўзининг баъзи фикр ва мулоҳазаларини ёзиб юбораялман.

Чиндан ҳам пойтахтимиз кундан-кунга гўзаллашиб бормоқда. Янги турар жой бинолари, катта қўчалар, маданий-маиший мажмуалар, спорт иншоотлари қурилаётганини ўз кўзимиз билан кўриб турибмиз. Лекин мени гўзал Тошкентимизга доғ тушираётган баъзи нуқсонлар таажубга солади. Гарчи ҳозир ўрни бўлма-сада, кези келганда айтишга тўғри келади.

Масалан, биргина шахримизнинг кўрки бўлган «Пахтакор» марказий уйингоҳини олайлик. Футбол мусобақасини томоша қилгани ўйингоҳга келганимизда ҳаммаёқ саранжом-саришта бўлади. Озода ўриндиқларга томошабинлар ўтиришлари билан писта қақиш «мусобақа»си бошланади. Уларни ҳеч қим тартибга қайрмайди. Қизиги шундаки, тартибсизларни оғохлантиришга масъул бўлган милиция хизматчиларининг кўпчилиги ҳам писта қақиш билан банд бўлади. Уйин охирида қу-

чалар, бекатлар, ўтиргичлар писта ва хоним ўралган қозғоларга тўлиб кетади. Баъзи жамоат транспортдаги аҳвол ҳам кишини қаноатлантирмайди. Айниқса, эрталабки пайтда ўриндиқлар ифлос бўлади. Шундай ҳайдовчилар борки ўз ёнида бир эмас икки-уч кишини олиб юради. Уларнинг кимлигини билмайсиз. Кондукторлар бўлса салонни тоза тутиш ишига мутлақо эътибор бермай фақат йўловчиларни олдинги эшикдан тушириб чипта бермай пул йиғиш билан банд бўлади. Тўғри, бу уларнинг вазифаси. Лекин машина ичидаги озодагарчиликка ҳам биринчи навбатда жавоб беришлари керакку.

Назаримда баъзи бир оилалар келажагимиз бўл-

миш ёш авлодни тарбиялашда ҳам билиб-билмай хатога йўл қўяёттирлар. Биргина мисол. Айтийлик, боғча ёшидаги ёки эндигина мактабга қадам қўйган фарзандимиз қўлга ахлат идишини тутқазамизда уни дуч келган жойга ағдариб келишга ундаймиз. Ахлатни ҳовлимдан, квартирамдан чиқариб ташласам бўлган, бошқаси билан ишим йўқ, деган

нинг «Отанг ҳам, онанг ҳам маҳалла» ёки «Бир болага етти қўшни ота-она» деган мақолига амал қилмаяптилар. Уларнинг лоқайдлиги туфайли маҳалла ҳудудлари, катта иморатлар атрофлари нохуш кўринишда. Маҳаллани ободонлаштириш, ҳашарлар ташкил қилиш гўёки уларнинг иши эмас. Ахир, шаҳар фаолларининг мурожаатида «Мустақил давлатимиз пойтахтида истиқомат

елимли иш ва турли-туман тунука идишлардир. Сув ва пиводан бўшаган бундай идишларни савдо қорхоналари қайтиб олмайдилар. Натижада улар ахлат сифатида дуч келган жойга ташланади. Бу маҳалла ҳам жиддий ёндошиш зарур бўлади.

Яна бир гап. Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов Наврўз умумхалқ байрамини муносиб қўтиб олиш ва баҳорги ободонлаштириш ва қўқаламзорлаштириш ишларини ташкил этиш мақсадида 1998 йил 15 февралдан 20 мартгача Тошкент шаҳрида Наврўз умумхалқ байрамига тайёргарлик ойлигини ўтказиш, 1998 йил 1 мартдан то 1 апрелгача ободонлаштириш ва қўқаламзорлаштириш баҳорги бир ойлигини эълон қилиш ҳақида қарор қабул қилгани аини мударатча. Менимча, ота-боболаримиз покизаликка, ораста-лика ҳамиша катта эътибор бериб келишган, бунга аймон-эътиқоднинг мезони деб қарашганини ҳеч қачон ёдимиздан чиқармаслигимиз, ҳар биримиз жонжон шахримизнинг озодаллиғи учун бурчли бўлмоғимиз керак.

Мансур ҲАМИДОВ.

Тошкентда ободонлаштириш ойнапти

ҲАММАМИЗ БУРЧЛИМИЗ

мақсадда қилаётган бу ишнинг оқибати ҳали мурғак фарзандимиз қал-бига пўтур етказаяётганини сезмаймиз. «Қуш уясида кўрганани қилади» деган гап бежиз айтилмаган. Баъзан рўпарода турган ахлат идиши бир чеккада қолиб чиқиндиларни ундан икки-уч қадам берибга тўқилаётганлиги ҳолатлари шундан эмасикан, деб ўйлаиб қоласан киши.

Ойлик маош билан таъминланган бўлишлари қарамай баъзи маҳалла раислари, фаоллари ўзларига юклатилган вазифадан четда қоляптилар. Улар ўзбеклар-

қилаётган ҳақиқий тошкентлик гўзал шаҳри жамоли янада чиroyли, кўча ва боғлари гулзор ва қўқаламзор, маҳаллалари саранжом-саришта, халқимиз табиатига хос равишда покиза бўлиши учун шахсан масъул эканлигини ҳис этиши фарзи, қарзи деб билимоғи шарт», деган сўзлар ҳар биримиз учун тааллуқлику. Аммо аччик бўлса ҳам ҳақиқатни тан олишга тўғри келади.

Шинам кўча ва бекатларни ифлослантираётган яна бир муаммо. Бу — савдо қорхоналарида соти-

Яқинда йўлимиз тушиб Юнусобод даҳасининг 15-мавзёида бўлдик. Бу ерда бизга 57-уйда яшовчилар хоналарнинг совуқлигидан, бешинчи қаватда жойлашган хонадонларнинг кўпчилигидан чакка ўтаётганлигини айтиб қўлишдик.

— Бундан бизга қарашли ижара қорхонасининг хабари бор. Лекин уларга қилаётган илтижоларимиз ижросиз қоляпти, — дейишди хонадон эгалари. — Яқинда яна ижара қорхонаси раҳбарларига учрашдик. Бу сафар улар қўйинимизни пуч ёнғоққа тўлдирмай: «Энди қўнлар анча исенб қолди. Чидаса бўлади. Бу йил ёзда албатта таъмирлаш ишларини олиб борамиз» дея гапнинг лўдасини айтиб қўя қўлишдик.

Миробод туманининг Фитрат кўчасида жойлашган 40-«В» уйда яшовчилар ҳам бир неча йилдирки, томдан чакка ўтишидан безордирлар. 3-ижара қорхонасига қарашли бу уйнинг истиқоматчилари билан суҳбатлашганимиз, уларнинг ҳасратидан чанг чиқадди.

— Ижара қорхона раҳбари Ютай ваъда қилиш-

дан, биз эса шикоят қилишдан чарчамаймиз. Аммо барча уринишлар беҳуда. Уйимизнинг бешинчи қаватида яшовчилар айниқса чаккадан завоқ кўришмоқда. Баъзилар ҳар йили уйлари таъмирлашадилар, лекин қор-ёғирли кунлар бошланиши билан дунда қўнлар қайтади.

Нима ҳам дердик. Уй эгаларига яна бироз тоқату сабр-бардос тилашдан ўзга чорамиз йўқ. Энди диққатингизни ма-на бу мактубга қаратмоқчимиз. «Ҳурматли тахририят! Бизнинг Қорақамиз 2/5 мавзёидаги 2-уйга қўчиб келганимизга 26 йилдан ошди. Лекин шу вақтгача 32 хонадонли уйимизда тузук-қуруқ таъмирлаш ишлари олиб борилмади. Натижада хоналарнинг совуқлигидан, чакка ўтишидан захмат чекиб ўтирибмиз.

Қиш бошланиши билан уйимизнинг туртинчи қавати хонадонлари томларидан ўтган чакка биринчи қаватдаги хоналаргача оқиб тушади. Бу ҳолат хонадонлар таъмирига зиён-захмат етказишдан ташқари жиҳозларимиз — яхши ниятда олган мебелларимизни ҳам ишдан чиқаряпти. Устига-устак хоналар совуқ. Истиқим тизими ишлайди, Сабаби улар ўз хизмат муддатини ўтаб бўлган. Ерғўлада доимо лиқ сув бўлгани учун биринчи қаватдаги уйлarning поли чирпи, могор босиб кетган. Бундан ташқари йўлакларнинг эшик ва ромлари йўқ. Сениб таъмом бўлган. Уларни янгилаш, ойналаштириш ҳеч қимнинг ҳаёлига келмайди. Шунинг учун ҳам йўлакларимиз совуқ. Бу ҳақда 5-уй-жойлардан фойдаланиш идораси раҳбарларига мурожаат қилиб чарчадик. Ниҳоят сизларга хат ёзишга мажбур бўлдик. Илтимос, бизга ёрдам берсангиз.

Тегишли ташкилотларга йўлланган ушбу шикоят тез кунларда ижобий ҳал этилади, деган умиддамиз.

Маъмур КОМИЛЖОНОВ.

**Миробод туманидаги Байналми-
ла маҳалласида бир оила бор. Аб-
дужалил ака Зокировлар оиласи. Бу
хонадон бекаси Халимахонда садо-
қатнинг барча қирралари мужас-
сам.**

Менинг маҳалладошим бўлган бу аёл-
ни мен танир эканман, тақдирдан бе-
хабар эканман. Абдуҷалил акани эса
бир неча йиллардан буён биламан. Қў-
лариди қўлтиқтаёқ, демак, нимадир бўл-
ган. Халима билан яқинда танишдим.
Ойдай, бир эркакни бахтли қиладиган,
тўрт мучаси соғ аёл...

Аваллига бу аёлнинг Абдуҷалил ака-
нинг аёли эканлигини билмадим. Бил-
ганимдан кейин бу нарсани мен бироз
ҳаяжонга, бироз ҳайратга солди. Улар-
нинг тақдир, турмуши билан қизиқиб
қолдим. Бу қизиқш эса мени ўша хо-
надон томон бошлади.

Абдуҷалил ака ишда эканлар. Энди-
гина 38 ёшга тўлган бу одам ўн саккиз
йилдан буён Жанубий темир йўл вокза-
лидаги маиший хизмат кўрсатиш уйида
оёқ кийим тузатувчиси бўлиб ишлар-
оёқ.

— Ўғлим бу дардга жуда ёшлигида, 7

ойлигида йўлиқди. Нималигини аниқлол-
мадик. Даволашнинг илҳами бўлмади. У-
ғлим бир умрга шу қўлтиқтаёқларга суя-
ниб қолди. Келинимга келсак, ўзлари хо-
лаб турмуш қуришган, мана ўн бир йил-
дири, тинч, тотув яшаб келмоқдалар. Их-

ларини билиб қаршилиқ қилмадилар.
Мен эса бу одамдаги иродани, ҳаётга
меҳрни, инсоний фазилатларни қўриб ях-
ши қўриб қолдим. Бахтли бўлишимга
ишондим. Кейин олим ҳам рози бўлди-
лар. Оқ фотиҳа бердилар. Мана яхши

1998 — Ойла йилли

САДОҚАТНИНГ МАНГУ ТИМСОЛИ

ки ўғил, бир қизни ўстиришяпти. Тўрт-
та ўғлим бор. Ҳамма келинларим ҳам ях-
ши, лекин биз чол-кампири Халимахон бил-
лан яшаймиз. Келинимиз жуда ҳам ях-
ши, ҳаммининг кўнглига қарайди, — дей-
ди Турсун она.

Халимахоннинг ўзини сўхбатга тортаман.
— Абдуҷалил акамнинг ногиронлигини
билсам ҳам ўзим рози бўлиб турмуш
қурганман. Авваллига уйдагилар қарши-
лик кўрсатдилар. Адамлар эса мени ту-
шундилар. Улар Абдуҷалил акамни мак-
табда ўзлари ўқитганлар. Яхши кўрган
шогирдлари экан. Яхши одам эканлик-

яшаймиз. Бахтлиман. Жавлон, Мавлон,
Гавҳар каби ширин фарзандларимиз бор.
Абдуҷалил акам ҳар доим менинг кўн-
глимга қарайдилар. Мен эса уларнинг кў-
нглини олишга ҳаракат қиламан. Ўн бир
йилдирики оиламизда бирон марта жан-
жал бўлмаган...

Мен бу аёлга қараб туриб, унинг сўз-
ларини эшитиб туриб, «Садоқат» сўзи-
нинг маъносини энди тушунгандай, уни-
нг қиёфасида садоқатнинг суратини кўр-
гандай бўлдим.

Хиёнат йўлига кириб, юрагининг бир
парчаси бўлган болаларини етим қолдир-

— Қани, нималар деб ёдинг, бир кўрай...

Рашид Галиев сурат лавҳаси.

**Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳа-
қаро алоқалар бошқармаси бошлиғи ўринбосари
Зои Тошматов билан суҳбатимиз вазирлиқнинг
ҳаққаро ҳамкорлиги тўғрисида бўлди.**

— Дарҳақиқат, — деб
сўз бошлади у, — Ўзбе-
кистон Республикаси
Олий ва ўрта махсус таъ-
лим вазирлиги хориж да-
латларининг бир қатор
таълим тизимидаги таъ-
килотлари билан бевоси-
та алоқада. Жумладан,
«АКСЕЛС», «Айрекс», «Ка-
фе», «Терси» каби Америк-
ка таъкилотлари, Евро-
сиёе жағфармаси ва шунга
ўхшаш бошқа қўллаб таъ-
килотлар билан ўрнатил-
ган ҳамкорлик алоқалари
фикримишга далиллар. Бу
таъкилотларнинг хилма-
хил дастурлари бўйича ўт-
казилган танловларда са-
ралаб олинган республи-
камизнинг иқтисодий та-
лабалари, аспирантлари
ва ўқитувчилар ўтган 1997
ва жорий йилда АКШнинг
етук университетларида
ўқиш ва малака ошириш
мақсадида вазирлик йўл-
ламаси билан юборилди.
Айни шундай дастурлар
ассосида «Британия кен-
гаши» йўли билан ҳам ўқиш,
малака ошириш ва таъ-
лимнинг бошқа йўна-
лишлари бўйича ўқлаб та-
лаба ва мутахассислари-
миз Буюк Британияга бо-
риб келмоқдалар. Хори-
жий мамлакатлар уни-
верситетларида таълим
олаётган 700 га яқин Ўз-
бекистонлик талабаларининг
150 дан ортиғи ўтган
йили юборилган эди. Улар
Америка, Англия, Герма-
ния, Япония, Корея, Тур-
кия, Миср, Хитой, По-
лябия, Чехия ва Поля-
сингари ривожланган
мамлакатларда бақалар
ва магистр дастурлари
ассосида муваффақият бил-
лан олишмоқда.

— Албатта, бизнинг
талабаларимиз, мута-
хассисларимизнинг хори-
жда ўқиш малака
ошириб келишадигани
яхши. Бироқ хорижлик-
ларнинг ўзлари ҳам
этироф этишларича
республикамиз жуда

**ТАЪЛИМ
ҲАМКОРЛИК
ҚИРРАЛАРИ**

— Албатта, нафақат биз-
нинг талабаларимиз жаҳон
мамлакатларига чиқишмоқ-
да, балки дунёнинг қўллаб
мамлакатларидан келган
талабаларнинг Ўзбекистон-
да таълим олиши ва бу бо-
радаги ҳамкорлиқнинг йил-
дан-йилга кенгайиб бори-
ши, давлатлараро таъри-
балар алмашиш таъриба-
сининг аниқлаш йўли тус оли-
ши бизни қувонтирмоқда.
Ўзбекистоннинг ҳақиқатан
ҳам кундан-кунга ўз ма-
кемини мустақамлаб, дунё
халқларига кенгроқ тани-
лаётганлигини республика-
мишда таъсил олиш иста-
гини билдириб мурожаат
қилаётганларнинг борган
сари қўнайиб бораётганли-
гидан ҳам билса бўлади.
Қолаверса, ҳозирги кунда
ер кўрсатининг турли ма-
лакатларидан келиб
пойтахтимиз олий ўқув
юртларида таълим олаёт-
ган мингга яқин талабалар
мисолда буни ақлоқ қури-
шимиз мумкин. Бундан
ташқари, ёш, мустақил
давлатимиз бевосита таъ-
лим тизимини янада тако-
миллаштириш ботида ҳам
хорижлик ҳамкорларимиз
бир қатор савобли ишлар-
ни амалга оширмоқдалар.
Американинг тинчлик кор-
пуси моддий кўмаги билан
бир гуруҳ кўнглилар Ўз-

бекистонга келиб инглиз
тили ва иқтисоддан дарс
бермоқдалар. Евроосиё
жағфармаси томонидан
ақратилган маблағлар ҳи-
собиға компьютер жиҳоз-
лари олинди ва у Олий
ва ўрта махсус таълим ва-
зирлиги маркази электрон
почтасининг ягона тизи-
мига уланди.

Бундан ташқари Герма-
ния академик алмашув
хизмати билан бизнинг
вазирлик ўртасида ҳам-
корлик давом этмоқда. Ҳу-
сузан, ўтган йили ишлаб
чиқилган ва қўриб чиқил-
ган таълим тизимида маъ-
марки ўртасида тўзақа-
ралар олиб боришди ва
ҳамкорлиқнинг Сириус
фаолиятига оид зарур шарт-
шароитлар яратилди.

Европа иттифоқи билан
ҳам ҳамкорлик муносабат-
лари давом этмоқда. Ҳу-
сузан, ўтган йили ишлаб
чиқилган ва қўриб чиқил-
ган таълим тизимида маъ-
марки ўртасида тўзақа-
ралар олиб боришди ва
ҳамкорлиқнинг Сириус
фаолиятига оид зарур шарт-
шароитлар яратилди.

Европа иттифоқи билан
ҳам ҳамкорлик муносабат-
лари давом этмоқда. Ҳу-
сузан, ўтган йили ишлаб
чиқилган ва қўриб чиқил-
ган таълим тизимида маъ-
марки ўртасида тўзақа-
ралар олиб боришди ва
ҳамкорлиқнинг Сириус
фаолиятига оид зарур шарт-
шароитлар яратилди.

Европа иттифоқи билан
ҳам ҳамкорлик муносабат-
лари давом этмоқда. Ҳу-
сузан, ўтган йили ишлаб
чиқилган ва қўриб чиқил-
ган таълим тизимида маъ-
марки ўртасида тўзақа-
ралар олиб боришди ва
ҳамкорлиқнинг Сириус
фаолиятига оид зарур шарт-
шароитлар яратилди.

Европа иттифоқи билан
ҳам ҳамкорлик муносабат-
лари давом этмоқда. Ҳу-
сузан, ўтган йили ишлаб
чиқилган ва қўриб чиқил-
ган таълим тизимида маъ-
марки ўртасида тўзақа-
ралар олиб боришди ва
ҳамкорлиқнинг Сириус
фаолиятига оид зарур шарт-
шароитлар яратилди.

Олий ҲАЗРАТОВ
суҳбатлашди.

Алоқа

«МИЖОЗ ДОИМО ҲАҚ» ШИОРИ ОСТИДА

**«Интерконтинентал» меҳмонхонасида «Devo
Unitel» компаниясининг Ўзбекистонда биринчи
маротаба «Товарнинг қайтарилиш тизими»ни
амалга ошириш бўлими масалаларига бағишланган
матбуот конференцияси бўлиб ўтди.**

Ушбу анжуманда компа-
ниянинг бош директори Хан
Енг Сан, директор ўринбо-
сари Кенг Мун Шин жаноб-
лари иштирок этишди. Хан
Енг Сан ўз маърузасида
компаниянинг Ўзбекистон
бозорига кириб келганига

компания ҳисобидан янги-
сиға алмаштирилиб бери-
лишини билдирди.

— Бу жараёни бош-
лашдан олдин, — деди
бош директор, — биз жи-
дий ва узоқ ўйладик. Ми-
жозларимиз қўнайиши
бизнинг фойдамиздир.
Фаолиятимизни аввал
бозордан «Хаммаси фақат
сиз учун» шiori билан
бошлаганимиз. Айни пайт-
да эса «Мижоз доимо ҳақ»
тамоийлига асосан иш
олиб бораёламиз.

Мамура РҲЗИЕВА.

Ўзбек адаблари — «Оқшом» учун

ШУКУРЛЛО,
Ўзбекистон халқ шоири

ТИРИК РУҲЛАР

(Романдан парча)

**Ўзбекистон халқ шои-
ри Шукруллонинг «Инсон
ва яхшилик», «Инсон ин-
сон учун», «Сунъий»,
«Жавоҳирлар сандиғи»,
«Яхшиликнинг жазоси»
сингари ўттиздан ортиқ
назмий ва насрий китоб-
лари босилиб чиққан.
Улар аллақачон халқи-
мизнинг маънавий мулк-
ига айланиб кетган.**

**Шукрулло кейинги йил-
ларда инсон, виждон, за-
мон, диёнат, инсон қа-
би мавзуларда қалам тебратмоқда. Ўз вақтида
Ҳамза театри сахнасида намоиш этилган «Унсиз
фарёд» фойжасида тоталитар тўғрисида чиркин
қиёфаси тасвирланади.**

**Адиб ижодида истиқлол фидойилари, уларнинг ҳаё-
ти ҳақидаги асарлар, айниқса салмоқли ўрин эгал-
лайди. Автобиографик услубдаги «Жавоҳирлар сан-
диғи» насрий китоби ёзувчининг болалик, ёшлик хо-
тиралари асосида дунёга келган ўзига хос тарихий-
фалсафий романдир. Алишер Навоий номидаги Ўз-
бекистон Давлат мукофотиға сазовор бўлган «Ка-
фансиз кўмишганлар» романи шу жиҳатдан «Жаво-
ҳирлар сандиғи»нинг бевосита давоми бўлиб дунёга
келди. Ўқувчиларимизга яхши маълумки, ушбу ро-
манда қатагон қурбонларининг Сибирда кўрган чек-
сиз азоб-уқубатлари, Шўро тўғрисидаги адолатсиз-
ликларни қаламга олинганки, уларни адабимиз ўз
бошидан кечирган.**

**Шукрулло шу мавзудаги ижодий фаолиятини да-
вом эттириб, романининг учинчи китобини ёзиб да-
ватди. «Тирик руҳлар» деб номланган ушбу асарда
оташин ватанпарвар, Кўкун мухториятининг вази-
ри, «Садои Туркистон» газетасининг ташкилотчи-
си, ҳатто Лев Толстойдек буюк адиб билан баҳс
қила олган Убайдулло Асадуллоҳжаснинг ҳаёти,
оғир қисмати тасвирланади. «Оқшом» муштарийла-
ри эътиборига ушбу асардан олинган бир бобни ҳа-
вола этмоқдамиз.**

**Мухаббатнинг саройи кенг экан, йўлни йўқотдим-ку.
Асрлик тош янглиғ бу хатарли йўлда қотдим-ку.**

**Қарашма денгизин кўрдим, на нозлик тўлқини бордир,
Ҳалокат бўлгусин билмай, қўлочини катта отдим-ку.**

Дарҳақиқат муҳаббат кимгадир қувонч, кимгадир
офати жондир.
Шу кунларда Асадулло маҳсумнинг руҳи тетик, ўзи-
ча хурсанд. Ахир, Мирзакаримбойдек машҳур, ба-
давлат бир кишига қудда бўлади-ю яна хурсанд бўл-
масинми! Аммо ўли Убайдулло Мирзакаримбойни-
нг қизига мактуб юбориб фотихани бекор қилиш
ниятида эканлигидан отанинг хали хабари йўқ.

Она ҳам тўй таралдудига тушиб қолган. Аммо
Убайдулло жим. Уйлини ҳақида хали оғиз очганича
йўқ. Чунки, у ёзиб юборган мактубига қизнинг жа-
воб қайтаришини кутмоқда. Хали отага ҳам юрагини
очиқ гаплашганича йўқ. Чунки бунга хали вақт эрта.
Асосий масала қизнинг жавобида. Мабодро қиз уни-
нг мактубини олгандан кейин рад жавобини берса,
яъни унга тегишга розилиги йўқлигини билдирса, у
чоғда отам билан бу ҳақда сузлашмишга ҳам эҳтиёж
қолмайд деб ўйлайди Убайдулло.

Орадан анча вақт ўтди, қиздан жавоб йўқ. Балки
ота-онаси билан баҳаслашар жавоб қилмоқчи-
дир. Тоқати тоқ бўлган Убайдуллохон сингисини Иқбол-
хонни қизининг уйига юборишга қарор қилди. Иқбол-
хон қиздан мактуб эмас, «Мен етимча қиз эмас,
менинг бошимда ота-онам бор. Улардан бемасла-
хат ўзимча яширин, у кишининг мактубига бирор
жавоб қайтармоғим одобдан бўлурмиди? Борди-ю
менинг ўрнимда сиз бўлсангиз...» деган қизнинг ни-
хоятда одоб билан айтилган гапларини ақасига ет-
казди.

Убайдуллохон шундай бўлишини ҳам кўнглидан
ўтказган эди. Лекин уни қизнинг рад жавобига
эмас, бундай жавобнинг бошқа бир жиҳати, яъни
ўзбек қизларининг энг ўқимлиги, маданиятли, илми-
ли оилалдан бўлишларига қарамай, ўз шахсий фикр-
ларига эга бўлмасликлари, ўз баҳоларини қадрла-
масликлари раъжнатган эди.

Демак, Убайдуллохоннинг уйлиниш, уйланмаслик
масаласи икки томон — ота билан оналарнинг хо-
лоса чиқаришларига боғлиқ. Менинг мактубимдан
хабар топган қизнинг отаси қи ораси, албатта, қув-
бўлиши — менинг уйимдагиларга маслаҳат солиш-
лари табиий.

Масала энди ечимга келди. Лекин икки томон кан-
дай қарорга келмасин Убайдуллохоннинг мақсади
қатъий эди.

Аммо!... Ҳўш, ота-она розилигини!
«Ота рози — худро рози!»

Убайдуллони бу савол узоқ ўйлатади. Қийнайди.
Лекин ўз мақсадиндан яна қайтмайди.

Мен, отанинг дилини ранжитиб, ёки норози қи-
либ, нима қилибман? Топган-тутган, бори-йўғини ки-
морга бои бериб қелибманми? Урисларга қушилиб
маст бўлиб, қўчаларда иккилиб, Асадулло маҳсум
деган шаънга доғ туширибманми? Норози қилиб ни-
ма қилибман?

Бекор юриб, ўғирлик қилибманми? Бекори фар-
занд бўлиб, савоб-ғуноҳни фарқ қилмайдиган, фо-
ҳишахоналарда ётиб, уйини наҳс босдирган ўғил бў-
либманми?

Бордию мен ҳам ўз юрти, ўз халқи манфаатини
амалу мартабага, пулга, ўз маншатиға сартанлар қато-
ртига кирсам, ҳўш, отам мендан рози бўлармиди!

Е товба!... Е товба! Ахир ўзимизда, урисларда бўл-
гандек Олий адлия дорилфунунлари бўлмаса, ўз хал-
қини ҳимоя қиладиган, урислар билан баҳслашадиган
адвокатлар бўлмаса, шундай бўлишга интилиш
ғуноҳми?

Урислар аэроплан ясагин, бизлар эшак арава, улар
дунё курсин, бизлар эса қўлда кетмон пахтазорда...
Бизга шу бахтми! Тоқайгача бу аҳвол!

«Хой, Убайдулло, бутун бир халқининг мушкулени
битта ўзинг осон қилмоқчимсан? Дохийлар, қаҳра-
монлар осмондан тушадими?»

Убайдуллонинг бошида турфа хил саволлар айла-
нади. Бу қилаётган ишининг ҳақиқини теран ўйлай-
ди. Ўз ҳақлиғига тўла қаноат қилгунча, уни асосла-
гунча минг ҳаёл, минг қўчаға қириб чиқади. Ишо-
нарли жавоблар излайди.

Халидан «итлар ва сартлар бу ерга киритил-
майди» деган ёзувга исён қўтаргани учун ноҳақ гу-
ноҳкор қилиниб, суд томонидан жазаға ҳўм қилган
ўзбек йигитининг, унча-мунча қўрқоқ, нафсара-
стлар қилолмайдиган, аммо қўлчиллигини кўнлида-
ги ишни қилиб, халқнинг дуосига қолган бу йигит-
нинг мардлиғи қаҳрамонлик эмасми?

Қайси ота бундай фарзанддан норози бўлади?
Қайси ота оқ қилади?

Отанинг раъйига қарши бориб, Мирзакарим-
бойнинг қизига уйлинишга розилиқ бермагани учун,
мен аминман, отам мени ҳеч маҳал оқ қилмайди.
Худого шўрларким менинг отам Асадулло маҳсум
бавзи оталардек оми, жоҳил оталардан эмас. У ўз
фарзандини оқ қилишнинг ғуноҳи азм эканлигини,
фарзандини оқ қилса, фақат фарзандига эмас, ўзи-
га ҳам жабр қилишини яхши биларди.

(Давоми 4-бетда).

**Ҳар бир фаннинг, соҳанинг ўз дарғалари бўлади. Уларга ўнлаб, юзлаб
кишилар эргашади. Уларнинг қўялари фанга тамал тошини қўяди. Фан шу
қўялар асосида ривожланади. Буюк алломалар — Саримсоқов, Сирожидди-
новлар асос соingan ва қамолотга етказган, дунёга машҳур эътимомлар
назарияси ва математик статистика илмий мактабининг бугунги дарғаси
Турсун Азларовдир. Фан доктори (34 ёшида), профессор (35 ёшида, Бери-
ний номидаги Республика Давлат мукофоти совриндори (35 ёшида) бўлган
бу олим ажойиб, фидойи инсон.**

Талабалик йилларим эди. Тошкент
Давлат университети математика фа-
культетининг айни гуллаган даври. Юз-
қизидан илм нури ёғилиб турган устоз
Саъди Сирожиддинов шахдам қадам-
лар билан маъруза хонасига кирдилар
ва қўллариди формулалар билан тў-
либ-тошган қоғоз дастасини баланд қў-

Замонадошларимиз

ХОРИЖДА ҲАМ ТАНИҚЛИ

тариб тантанавор охангда: «Бу — бе-
шинчи курс талабаси Турсун Азларов-
нинг илмий иши», дедилар. Домларинг
чехрасидан шу илмий ишдан маннун-
лик, талабадан умид, ишонч, гуруҳ ўқиш
мумкин эди. Биз, кичик курс талабала-
ри, бу йигитни ҳали яқиндан билмасак-
да у тўрисида илқ гапларни кўп эшит-
гандик. Ўша вақтда Саъди Сирожидди-
нов илм уфқидан ёрқин бир юлдуз да-
дил кўтарилаётганини илғаган бўлса
ажаб эмас.

Орадан кўп йиллар ўтди. 70-йилнинг
ўрталарида Англияда узоқ муддатлик ил-
мий сафарда бўлдим. Кэмбриж, Окс-
форд университетларида семинарда
маърузалар қилдим. Дунёнинг турли
мамлакатларидан бу ерга келган мута-
хассисларнинг рўйхати, улар ўқийдиган
маърузалар мавзуси қўриқларни жойга
илиб қўйиларди. Кэмбриж университе-
ти статистика лабораториясининг мен-
га ажратган хонасига бир киши изн сў-
раб кирди ва: «Сизнинг Ўзбекистондан
келганлигини билб хузуригизга шо-
шилдим, — деди. — Мен профессор Га-
лашбошман. Венгрияданман. Мени сиз-
ларнинг профессорингиз Азларов қиз-
қиради. Ишларимнинг унинг илмий иш-
лари билан ҳамоханлиги бор, аммо у
анча илгарилар кетяпти. Унинг мақола-
ларини қўзатиб, ўрганиб бораёлам.
Монография ёзиш билан бандман. Аз-
ларов олган натижаларини ҳам китобим-
га киритаман, албатта. Мендан унга
қизгин салом айтинг. У билан учрашиш
ниятиданман».

Бу ўша Турсун Азларов эди. Дунё уни
йирик илмий йўналишининг етакчи оли-
ми сифатида тан ола бошлаган вақтлар
эди. Ўша йиллар... агар бирор сабаб
билан Турсун Азларов илмий анжуман-
га боролмаса, унинг ўрни билиниб ту-
рарди, унинг ишларидан хабардор
олимлар дарҳол ўзбекистонликлар ат-
рофини ўраб, у ҳақида сўрашар, охири
натижалари ҳақида ўз фикрларини бил-
диришарди. 1986 йили олимнинг иккин-
чи монографияси инглиз тилига таржи-
ма қилинди ва дунёнинг энг нуфузли
нашриётларидан бири — Шпрингер

Кор — қўлуш қилиниш барча зийнатларини ўзида мужассам этган беғуборлик рами-
дир. Шунинг учун ҳам инсон умрининг энг тоғли давлари бўлиши беғубор балалик бу
фаслаға жуда ярашади.

Миртемур Қодиров олган сурат.

ТИРИК РУҲЛАР

(Романдан парча)

(Давоми. Боши 3-бетда).

РИВОЯТ:

Кунлардан бир кун ўз ноқобил ўлини инсофга келтирилмаган ота, охири, жонидан туйганидан кейин оқ қилибди. Йиллар ўтиб, ўғлининг азобида куйган ота ҳам оламдан ўтибди. Ота қарғишига учраган ўғил отадан кейин хор-у зор бўлиб, аммо кексайган чоғида Худойи таоло унга инсоф берибди-ю, ҳар пайшанба, ҳар ҳайит кунлари отасининг руҳига қуръон бағишлайдиган бўлибди. Аммо, савоби отага етмабди. Негаки ота бундай савобдан ўзини махрум этган эди. Ўз фарзандини оқ қилиб, фарзандидан кечган эди. Бу, энди унинг фарзанд ҳисобланмасди. Шунинг учун ҳам инсофга келган ўғлининг ўқиган дуосининг савоби ҳам унга етмасди.

Отам оқ қилиш, ўз фарзандидан кечини нима эканлигини, бу эса савобдан махрум бўлиш эканини яхши биларди.

Убайдулло Россиянинг Самара шаҳрига отланишдан аввал ҳар жиҳатни ўйлабди. Ахир ўзининг орқасида ҳали ўйланмаган уч азамат укалари бор-ку! Уларнинг йўлини тўсмайдими? Улар бунинг истагига норозилик билдириб ота-онанинг ёнига қўйилмасмикин? Худого шукр, Убайдулло бу ташвишдан ҳам осон кутулди. Аксинча, укалари жонига оро кирди. Укаларининг ҳам ўзидек миллат манфаатларидан йироқ кишилар эмасликларида беҳад хурсанд эди.

Бола-чака орсуси, муҳаббат лаззатидан қонган Убайдулло

Айрилиқдан ким ўлибди, Ҳаммадан хўрлик ёмон!..

деган ривоятга амал қилди. Айрилиқнинг Худо ярлақаса бир кун висоли бўлади, аммо хўрликни-чи? Хўрлик, тутқулик азоблари бундан ҳам оғир!

Эз ўрталарида ўзи билан Тошкентда бирга ишлаган рус судьяси билан Саратов шаҳридаги адлия олий ўқув юртига ўқишга жўнайдди. Жўнайдди-ю аммо ўша кундан ота-онанинг азоблари-ю, ўз умрининг заволи бошланади.

Албатта, Убайдулло узоқ Россияга илм олиб, ўз юртига амалдор бўлиб қайтиш учун бормаган эди. Унинг кўз ўнгига бор бисоти шилиниб, қўл-оёғи боғланган, ноҳақ ҳақоратланган, ихтиёри тортиб олиниб хўрланган, ноласини айтмоққа тиллари қирқилган, эркидан айрилган одамдек ноҳар ва аянчли Ватани — Туркистон турарди.

Золимнинг зулмига, унинг ҳақорат ва тўхматлари-га Тангри Таолодан нажот сўраб, халқнинг қилган нолишларини эшитган Убайдуллонинг қулоқлари, кўрган кузлари ва виждони чидаб туролмасди, Русияга келди. Золимнинг қўлидан қандай қилиб қиличини олиш йўллариини излади. Шундан ўзга Убайдуллонинг нияти йўқ эди.

Қўлга қўрал олиб, жангга қирган одамнинг кўзига на мол, на жон қўринади.

Бу жангда русларнинг ўзи Убайдуллога мададкор ва ҳамкор бўлди. Убайдуллонинг Самарга келиши, русларни ўз подшолига қарши бош кўтарган 1905 йил Инқилоби пайтига тўғри келди. Бу Убайдуллони чексиз қувонтирди. Туркистон халқларига худонинг ўзи нажоткор етказди, деб ўйлади. «Чикаси келса, эгаси бош бўлади» деганларидек, унинг назарида русларнинг бу золимнинг зулмидан қутулиб, озод бўлишларига энди йўл очилгандек бўлиб кўринди.

Албатта, сенинг қўл-оёғингни боғлаб, бор нарсанинг таллаган босқинчида қимдир сени кутқарса, ўша фурсатда, қувончингдан бу одамнинг қимлиги ва не ниятда қилганини ҳали билмасанг ҳам ўша дақиқада халоскорим деб, миннатдор бўласан.

Худди шундай, подшо зулмига қарши курашганларнинг ўзлари қимлар? Уларнинг ниятлари нима? Ўз подшолини ағдариб, ўрнига қандай давлат тузмокчилар? Истило чангалидан Туркистон озод бўлиб истиқлолга эришадими йўқми?

Булар ҳақида аниқ бир фикрга келмаган бўлса ҳам, лекин бу инқилобни ў Туркистон халқларининг ҳам ўз эркинликлари учун курашга отланишларига яратилган имкон деб тушулган эди. Фақатгина бу эмас, рус инқилоби бошланган айна тағдирда, Ҳиндистонда ҳам инглиз босқинчиларига қарши «Свадеш» миллий озодлик халқ ҳаракати кучга кирганидан матбуотлар орқали хабар топади.

Ҳаммаёқда уйғониш, ҳамма ёқда кўзғалиш! Бизлар-чи?

Убайдуллонинг беҳаловат кунлари бошланади, тинчлини йўқотди!

Бундай саволни ўз-ўзига беришни бир дақиқа ҳам у кўнглидан чиқармаган эди. Бу унинг кўнглига михланиб қолган эътиқод эди. Отаси ёшлиқдан қулоғига қуйган:

Қанот пайдо қилса илон, чаёнга Парвозни истамас, қаввакка қолар. Эътиқоди учун аммо, ўлимга, Риёни билмаган, қўқсини очар,

деган эътиқод қаҳдаги бу ҳикмат ҳар қандай мушқуллар олдига унга мададкор эди.

Туркистонлик ватандошлари, жадид дўстлари халқни ғазотга кўзғамок, бош кўтартирмақ учун Русиядаги аҳвол ғанимат фурсат етганлигини хис этдиларми, йўқми? Кўнглидаги бир ташвиш шу эди.

У Минаввар қори, Садриддинхон аълам, Абдулла Авлоний каби дўстларига кетма-кет мактублар юбериб, Русиядаги аҳволдан огоҳ қила бошлади. Аммо бу золим подшоҳга қарши кўтарилган инқилоб, Убайдуллога қанчалик умид бағишлаб, қувонтирган бўлмасин, у нима билан тугайди, ҳали ҳеч қим аниқ ҳукм чиқаролмасди. Бу қон тўқиларига нисбатан рус инқилобчилари, қонунинос зиёлилари, илгор фикрли ёзувчиларнинг қарашлари ҳам бир хилда эмас эди. Қарама-қарши қарашлар, турли партиялар авж олиб кетган эди. Айниқса, буюқ адиб Лев Толстойнинг «ёвузликка ёвузлик қилмаслик» ҳақидаги фикри атрофда баҳслар авж олиб кетган эди. Айримлар буни инқилобий ҳаракатга зид қараш деб талқин қилган бўлсалар, бошқалар ўзларича ҳулоса чиқардилар, ижобий қабул қилдилар. Аммо, Убайдулло ўзинча ҳулоса чиқарди.

Албатта, ёмонлиқнинг кетидан қувиш яхши эмас. Лекин ёмонликда ҳам ёмонлик бор. Ёвузлик ўзи нима? Бу саволлар Убайдуллони узоқ вақт ўйлантиб қўйди. Хуллас, «Толстойнинг бу қарши билан келиши бўлмайди, у Туркистон халқлари манфаатларига зид» деган қарорга келди.

Убайдуллонинг бундай қарашини билган ҳаммасларидан бири, турк адабиётини яхши билган татар йигити унга эътироз билдириб, Суфий Оллоёрнинг:

Сенам эрсан, отанг эрдок қилиқ қил, Ёмонлик айлаганга яхшилик қил.

шеърини мисолга келтирди. Бунинг эшитган Убайдуллонинг рус ҳамқасби татар йигитнинг фикрини қувватлаб:

— Убайдулло, сени қандайдир бирор жоҳил, нодон шапалоқлаб урса, сен ҳам ўзингни у билан тенг қилиб, ёвузликка ёвузлик қилиш керак, деб ёқа бўғисасани?

Убайдулло узоқ ўйлаб ўтирмасданок, дарҳол жавоб қайтарди. Чунки, у бу ҳақда қатъий қарорга келган эди:

— Бу гапинга юз фоиз қўйилишаман. Хатто, сен мени урсанг, мен сени урмайман ҳам.

— Нега урмайсан? Унда Толстой ҳақ! Шундай бўлгач, нега Толстойга қаршисан?

(Давоми бор).

Соғлақни сақлаш тизимида ташқи қилинган иқтисодий рентабелли, мазмунан юқори сифатли ва малакали бўлган ИАДК тизими 1991 йилдан бошлаб 2-Тошкент давлат тиббиёт институти қошида ташқи қилинган. Бунинг самарадорлиги талаб даражасида бўлгани учун 1993 йилдан бошлаб вилоятлар маркази касалхоналари қошида, шимий-текшириш институтлари, клиникалари тиббиёт факультети бўлган университетлар ва тиббиёт институти кафедралари жойлашган клиникаларда «ИАДК» тизими иш олиб бормоқда.

«ИАДК» ўзи нима? Унинг афзаллиқ томонлари нималардан иборат? «ИАДК» — «Ихтисослашган амбулатор даволаш курси» демакдир. Юқорида айтиб ўтилган жойларда юқори малакали тиббиёт мутахассислари билан таъминланган даволаш муассасаларида 1-2 ёки кўп тармоқли «ИАДК» ташқи қилинган. Унинг имконияти 200-500 тагача беморни қабул қила олади, аммо хизматчилар сони бир неча маротаба оз бўлиб, шунга кўра иқтисодий

унумдорлиги юқори ҳисобланади. «ИАДК» сурункали ички касалликлари ташхис қўйиб даволашга ҳам ихтисослашган. Дастлаб бемор шаҳар поликлиникалари ва тиббий-санитария қисмларидан йўланмалар билан «ИАДК»га юборилади. Бу беморлар ревматолог

Замонавий даволаш усуллари

гик, гастроэнтерологик дардларга чалинган бўлиши мумкин. Масалан, ревматологик йўланма билан келган беморларнинг бир қисмига маслаҳат ташхис қўйиш ёрдамида берилади ва даволаш ишларини маҳаллий шифокорлар олиб борадилар. Иккинчи гуруҳ беморларига «ИАДК»нинг кундузги шифохонасида ёки клиниканинг ревматология бўлимида ётиб даволаштига йўланма берилади. Учинчи гуруҳ беморлар сурункали бўғимдор касалликлари билан оғриган, ҳаракат қобилиятлари сақланган ҳолатларидан «ИАДК» усулида да-

воланишга йўланма оладилар. Уларга бошқа шифохоналардан фарқли ўлароқ, 3-6 ойгача мўлжалланган касаллик тарихлари очилади ва даволаш китобчалари берилади. Бу гуруҳлардаги беморлар дори-дармонсиз ҳаёт кечири олмайдиганлар қаторига қиради. Мана шу даргоҳнинг «ИАДК»да юқори малакали, олий ва биринчи тоифали шифокорлар билан биргаликда фаол равишда кафедра ходимлари — профессорлар, доцентлар, ассистентлар даволаш жараёнида иштирок этадилар. «ИАДК» фаолиятида биокимёвий, клиник лабораториялар, функционал диагностика бўлимларининг ёрдамида катта аҳамиятга эга. Даволаш жараёнида беморлардан қон олинми, клиник ва биокимёвий лабораторияларга юборилади. Беморларда турли текширувлар ўтказилади. Бунда травматолог, ортопед, невропатолог, рентгенолог, кўз шифокори ва бошқа соҳа мутахассисларининг маслаҳатлари катта муҳим аҳамиятга эга. Бундан ташқари игна билан даволаш ва мануал терапия усуллари ҳам кенг қўлланилади.

Шундай қилиб «ИАДК» ўқув ва даволаш маркази бўлибгина қолмай, шифокорларнинг малакасини ошириш негизи бўлиб, мазмунан юқори сифатли ва малакали ёрдам кўрсатадиган маскандир.

Хонбиби МАХАМОВА.

Туркияда бокс бўйича ўтказилган халқаро турнир ўз низоҳатига етди. Унда ўз беш мамлакатдан юздади ошқ чарм кўлақ усталари ғалиблиқ учун рингга чиқшди. Мамлакатимиз терма жамоаси аъзоларидан етти нафар спортчилар иштирок этди. Мамлакатимиз терма жамоаси аъзоларидан етти нафар спортчилар иштирок этди.

Кизиқарли ўтган халқаро турнир якунига кўра беш нафар боксчимиз

ва Сергей Михайлов ҳамда жиҳазлиқ Назир Зокировлардир. Ва яна ан-

Бокс

БЕШТА ОЛТИН БИЛАН

биринчи ўринни эгаллашга муяссар бўлди. Улар урганчилик Алишер Раҳимов, андижонлик Тўлқин Турғунов, Ўтқир Ҳайдаров

дижонлик Темур Тўлаков ва наманганлик Темур Сулеймоновлар ҳурмат шоҳсупасининг 3-поғонасидан жой олишди.

Шоҳалол ШОКОСИМОВ.

Шахмат

БИР ЙУПА 64 ТАХТАДА

Республика чемпионатлари йилнинг энг маъсулжиятли мусобақалари деб эътироф этилиши бежиз эмас, албатта. Қитъа ва жаҳон биринчиликлари, олимпиада ҳамда бошқа йирик мусобақаларда мамлакатимиз орияти учун майдонга тушувчи вакилларимиз республика чемпионатларида аниқланиши боис уларда кураш ҳам ўзгача кескинлик касб этади.

Бу йилги чемпионат ҳисоб бўйича олтинчи ўринни эгаллашди. Аёллар ўртасида эса эллик олтинчи ҳисобланади. Янгича ҳисоб юритилгандан бўлса, бу йил энг яхши шахматчиларимиз еттинчи марта ўзаро баҳсга кирдилар. Эркалар турнири 1930 йилдан то 1974 йилгача бир шаҳарда ўтказилиб, иштирокчилар ярим финал мусобақаларида танлаб олинган бўлса, яқин йиллардан бошлаб эса ярим финаллар ўрнини биринчи табақа — лига мусобақалари эгаллади. Айни кунларда республика шахмат клуби низоҳатда гавжум. Ҳам эркалар, ҳам аёллар ўртасида мамлакат биринчи лига мусобақалари қизгин давом этмоқда. Эркалар турнирида деярли барча вилоятлардан келган юз нафар, аёллар мусобақасида эса ўттиз нафар шахматчи ўзаро баҳс юритмоқда. Улар орасида 50 ёшга қаралаб қолганлар ҳам бўлса-да, ҳар қалай иштирокчиларнинг асосий қисми ёшлар ва пойтахт вакиллариридир. Мусобақа низомига кўра эркалар турнирида дастлабки уч ўринни эгаллаганлар шу йил май ойида ўтадиган олий лигага йўланма оладилар. Бунга эришиш йўлида астойдил тер тўкаётганлар орасида спорт усталари — андижонлик Иброҳим Каримов билан Виктор Воронов, чирчиқлик Равиль Кагирян билан Алексей Белькин, сирдарёлик Рамиз Курбиддинов ва қаршилик

Раим Ражабовлар борлиги курашга кескин тўс ато этмоқда. Улар билан бас келишга ҳаракат қилаётганлардан самарқандлик Алишер Анорқулов, тошкентлик Наим Ташев сингарилар талайгина.

Аёллар турнирида спорт усталари Надежда Репрун, Ирина Горшкова, Луиза Малиничева қатори истеъдодли ёшлар жумладан, ўтган йили охириларда Францияда ўтказилган болалар жаҳон биринчилигида муваффақиятли донна суриб қайтган чирчиқлик 11 яшар Сарвиноз Эргашева, самарқандлик Шахноза Ҳамроқулова ва бошқалар бор.

Ҳозирча иккала турнирда ҳам унвони баландроқлар пешқадамлик қилаётган бўлсаларда ҳали истеъдодли ҳарифларнинг кўпдан-кўп қаршиликларини енгишларига тўғри келиши мукаррар. Мусобақалар ярмидан хиёл ўтди.

ХАЛҚАРО МАЙДОНЛАРДА

Аввал хабар қилганимиздек, ўтган йил охириларда Санкт-Петербург шаҳрида ўтказилган Россия Федерацияси кубоги мусобақаларининг дастлабки босқичида чирчиқлик халқаро гроссмейстерлар Сергей Загребельний билан Михаил Салтаев юқори натижаларини кўрсатган эдилар. Яқинда вакилларимиз Москвадан зафар кучиб қайтдилар: иккалови ҳам жадвалнинг анча юқорисидан жой олиб, иккинчи босқични яқунладилар. Бундай босқичлардан яна тўрттаси ўтказилгач совриндорлар умумий натижага кўра аниқланади.

Мана бир неча ҳафтадирки, Ўзбекистон чемпиони, халқаро гроссмейстер Рустам Қосимжонов бир неча Европа мамлакатларида ўтказилаётган нуфузли мусобақаларда ўз кучини синамоқда. Айни вақтда навбатдаги турнирда донна суриятти. Унга зафар тилаймиз.

Мамажон МУҲИДДИНОВ.

ГАВҲАР УЛАШИБ

Тошкентнинг қоқ марказида, Хадича Сулаймонова кўчасида жойлашган, сўз мўлқининг султони Алишер Навоий номи билан юритилувчи кўркем, нафис кутубхона мўътабар даргоҳдир. Бу даргоҳда оппоқ сочли кишини учратиш мумкин.

Бунга анча йил бўлди. Илк бор кутубхонага «Усто ва амир» китобини излаб келганимда ва кимга мурожаат қилишни билмай турганимда, шу одамдан сўраганим. «Менда бор шу китоб, ҳозир олиб чиқиб бераман», деб чап қўлдаги муъжазгина китобларга тўла хонага кириб кетди ва бир зумда қўлларидан китоб билан чиқди. Китобни бераётиб, бош бингога бориб, шу кутубхонага аъзо бўлишимни маслаҳат берди. Кейин билсам бу киши шу бинонинг илмий-услубий бўлимида бор кутубхоначи лавозимида ишлайдиган Шавкат Алимов экан.

«Дарахт бир жойда кўради» деганларидек, ўз ишини кутубхоначиликдан бошлаган Шавкат Алимов ўз билими, ўқуви билан чорак асрдан бери фидойилик кўрсатиб ишлаб келмоқда. 1993 йилдан китоб сақлаш бўлимида бошлиқ. У кутубхонага янги нашр этилган китобларни олиб келиш, борларини яхши сақлаш йўлида доимо изланишда. Шавкат ака китобни жуда яхши кўради. Мен бунинг кўп марта гувоҳи бўлганман. Жумладан, матбуот, телевидение ва радиода чиқишларини кўп кузатганман. «Асрлар ганжинаси», «Туркистон халқ кутубхонаси» каби ёзилган ўнлаб мақолалари эътиборга моликдир.

Шавкат аканинг олдида китоб сўраб келувчиларнинг кети узилмайди. Зеро, китоб қалбларга қуёш нуридек кириб бораверади. Инсоният эса азалдан нурга, зиёга интилган. Шундай муқаддас даргоҳда толибу илм, ёшу қарига самимий муносабатда бўлиб, ганжинасидан бизларга олмосдек қиммат гавҳар улашаётган Шавкат Алимовдек ўз касбининг фидойилари ҳақида ҳар қанча гапирса арқиб китоб сақлаш бўлимида бошлиқ. У кутубхонага

Муқаддас ЮСУПОВА.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪПОНЛАР

OPPORTUNITIES FOR TRANSLATORS

BBC World Service Monitoring gathers news from Central Asian broadcast and press sources. Our office in Tashkent is looking for translators into English with an excellent - preferably native-level-knowledge of Pashto language. Those interested should contact

during office hours (9.00 to 17.00)

Monday to Friday.

Dinara Tadjibaeva
On 68-62-12 or 40-64-46

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИКҚАТИГА!

Алоқа иншоотларини таъмирлаш бўйича режадаги профилактика ишлари амалга оширилиши муносабати билан

1998 йилнинг 23 февралидан 9 мартгача Юнусобод даҳасининг 9-мавзесидаги 18, 19, 20, 21-уйларда истиқомат қилувчи 125-АТС абонентларида алоқа бўлмайди.

Тошкент шаҳар телефон тармоғи ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Сизнинг рекламаларингизни, хусусий эълонлар ва хусусий бизнес бўйича эълонларни, шунингдек таъзияларни, таваллуд кунлари, тўйлар, юбилейлар муносабати билан қўтловларни, никоҳ эълонлари ва шунга ўхшаш эълонларни ўз саҳифаларида ёртади.

Эълонлар шанба ва якшанбадан ташқари ҳар кун соат 9.00 дан 17.30 гача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефон:

133-28-95.

Факс: (3712) 133-29-09.

МАНЗИЛИМИЗ: МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ, 2-КАВАТ, 204-, 208-ХОНАЛАР.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
Toshkent oqshomi

Муассис:
ТОШКЕНТ ШАҲАР
ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз:
700000, Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар:
хатлар — 133-29-70;
эълонлар: 133-28-95,
132-11-39.
факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, торғалба
ва ҳуш
кунлари тақва.
Навр кўралишти
209

Нашри етказиб бериш
масаллари бўйича турар
жойлардаги почта
бўлимларида ёки «Тош-
кент почтасига» 133-74-05
телефонига мурожаат
қилишингиз мумкин.